

ПРОЕКТ ЗВІТУ

за результатами визначення потреб населення Рахівської територіальної громади у соціальних послугах

Відповідно до наказу Міністерства соціальної політики України №130-Н від 19.04.2023 «Про затвердження Порядку визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці/ територіальної громади у соціальних послугах» з метою виявлення та аналізу потреб громадян, які перебувають у складних життєвих обставинах, визначення пріоритетів щодо надання соціальних послуг, рішення виконавчого комітету Рахівської міської ради №112 від 30.07.2026 створено робочу групу з питань визначення потреб населення Рахівської міської ради у соціальних послугах.

Для удосконалення процесу визначення потреб населення у соціальних послугах проведено соціологічне опитування шляхом анкетування мешканців громади. Основною метою оцінки є визначення соціальних груп, що потребують соціальних послуг і переліку соціальних послуг для надання в територіальній громаді, а також розробка рекомендацій щодо шляхів розвитку та удосконалення надання соціальних послуг.

Звіт розроблений з урахуванням результатів фокус-групових дискусій з вразливими категоріями сімей з дітьми з числа місцевого населення та ВПО, які прибули у громаду після 24 лютого 2022 року, а саме: сімей СЖО, сімей ВПО, сімейних форм виховання, сімей, які виховують дітей з інвалідністю, сімей військовослужбовців, сімей, де діти постраждали від воєнних дій (які зазнали фізичних чи психологічних травм), багатодітних сімей, сімей, де є одинокі батьки чи матері та ін. Експертне бачення було сформоване на підставі інтерв'ювання відповідальних за соціальний захист жителів громади посадових осіб органів місцевого самоврядування (далі – ОМС) та надавачів соціальних послуг, а саме: начальника відділу соціального захисту населення та ветеранської політики Рахівської міської ради, директора центру надання соціальних послуг, начальника служби у справах дітей. Поряд з опитуванням до уваги взято дані форм додатків, відповідно до Порядку визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці у соціальних послугах,

затвердженого Наказом Міністерства соціальної політики України від 19.04.2023 № 130-Н, зокрема:

Додаток 1. Дані щодо соціально-демографічної ситуації у територіальній громаді та кількості осіб/сімей, які належать до вразливих груп населення або перебувають у складних життєвих обставинах.

Додаток 2. Дані щодо надавачів соціальних послуг, їхніх ресурсів для надання соціальних послуг.

Додаток 3.1. Дані щодо забезпечення соціальними послугами осіб/сімей з числа вразливих груп населення та тих, які перебувають у складних життєвих обставинах.

Додаток 3.2 Дані щодо видів соціальних послуг, потребу в яких встановлено для осіб/сімей з числа вразливих груп населення та тих, які перебувають у складних життєвих обставинах.

Виклики, які вплинули на процес та результати дослідження:

- Проблеми з дотриманням репрезентативності вибірки респондентів для проведення ФГД: вибірка будувалася за ознаками приналежності до цільових груп респондентів, бажанні взяти участь в опитуванні, водночас, важко було забезпечити належну кількість учасників опитування, а також присутність всіх категорій респондентів. Проте кількість респондентів, які долучилися до ФГД відповідала загальноприйнятим вимогам для її проведення, що дало можливість належно провести ФГД.

- Через військовий стан відсутній доступ до частини статистичних даних, які збираються на державному та місцевому рівні, через що окремі дані, подані громадою в додатках, по деяким розділам були фрагментарними. При цьому даних, які є важливими для розуміння ситуації із забезпеченням соціальними послугами сімей з дітьми, що належать до вразливих груп, для проведення аналізу і підготовки звіту було достатньо.

1. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1.1. Профіль територіальної громади

Рахівська міська територіальна громада утворилася 12 червня 2020 року згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України в рамках адміністративно-територіальної реформи.

Громада виникла шляхом об'єднання органів місцевого самоврядування кількох сусідніх населених пунктів Рахівського району:

- **Рахівська міська рада** (місто Рахів)
- **Білинська сільська рада** (село Білин)
- **Діловець сільська рада** (села Ділове, Круглий, Хмелів)
- **Костилівська сільська рада** (села Костилівка, Вільховатий)

Адміністративним центром громади став місто Рахів, яке вважається найвисокогірнішим містом та районним центром в Україні. Об'єднання дозволило об'єднати ресурси та бюджет цих населених пунктів для спільного розвитку території.

Рахівська міська територіальна громада розташована у південно-східній частині Закарпатської області України. Вона входить до складу однойменного Рахівського району та межує на півдні з державним кордоном України та Румунії.

Площа територіальної громади становить 252,5 км².

Основну частину населення громади складають українці, переважна більшість яких є представниками субетнічної групи гуцулів. Регіон має унікальні культурні традиції, особливий говір, а також славиться традиційним вівчарством і ремеслами. Через близькість до державного кордону в окремих селах (зокрема, у Діловому) також історично проживає значна частина етнічних румунів, угорців та представників інших національностей.

Загальна чисельність населення Рахівської міської територіальної громади становить приблизно від 23,5 до 26,1 тисячі осіб.

1.2. Основні тенденції соціально-демографічних процесів

Дані щодо основних тенденцій соціально-демографічних процесів було взято з інформації наданої громадою, офіційного сайту Рахівської територіальної громади, водночас деякі дані не вдалося знайти.

За даними Стратегії розвитку громади через складний гірський рельєф територія громади відзначається низькою густотою населення на км², як і в цілому по Рахівському районі. Населення розташоване нерівномірно по території громади – в основному населення розташоване у її адміністративному центрі — місті Рахів. На місто Рахів припадає понад 60% від загальної кількості мешканців громади (орієнтовно 15,5 тисяч осіб із загальних 25 тисяч) [населення Рахівської територіальної громади]. Решта населення проживає вздовж долини річки Тиса та автомобільних трас, де зосереджені великі присілки та села Ділове, Костилівка і Білін. Через специфіку гірського рельєфу люди селяться переважно в низинах річкових долин, тоді як високі гірні зони залишаються незаселеними.

З даними щодо кількості дитячого населення у віці 0-17 років, кількості осіб працездатного віку, кількості безробітних, чисельності населення у віці старше 60 років станом на початок 2025 року можна ознайомитись у таблиці 1.

Таблиця 1

№	Показник	Кількість осіб за попередній календарний рік (станом на 1 січня 2025 року)
1.1.4	Чисельність дитячого населення, всього дітей у віці 0–17 років включно, з них:	2355
1.1.4.1	дівчата	1306
1.1.4.2	хлопці	1049
1.1.5	Діти у віці від 0 до 6 року	460
1.1.6	Діти у віці 7-14 роки	897

1.1.7	Діти у віці 15-17 років	998
1.1.8	Діти молодшого шкільного віку (6-10 років)	235
1.1.9	Діти середнього шкільного віку (11-15 років)	1115
1.1.10	Діти старшого шкільного віку (16-17 років)	198
1.1.12	Чисельність населення працездатного віку (18-59 років включно)	18105
1.1.13	Безробітні (zareєстровані в центрі зайнятості)	22
1.1.14	Чисельність населення у віці 60 років і старше	3272

2. ХАРАКТЕРИСТИКИ ВРАЗЛИВИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ, ОСІБ/СІМЕЙ, ЯКІ ПЕРЕБУВАЮТЬ У СКЛАДНИХ ЖИТТЄВИХ ОБСТАВИНАХ, СОЦІАЛЬНИМИ ПОСЛУГАМИ СТАН ОХОПЛЕННЯ

2.1. Чисельність вразливих груп населення

Чисельність вразливих груп населення можна розглянути у таблиці 2.

Таблиця 2

№	Показник	Кількість осіб за попередній календарний рік (станом на 2025 року)
Особи/сім'ї, які належать до вразливих груп населення або перебувають у складних життєвих обставинах		
1.1.19	Кількість багатодітних сімей:	5
1.1.19.1	кількість дітей у них	10
1.1.20	Кількість одиноких матерів	25
1.1.20.1	неповнолітніх одиноких матерів	1
1.1.21	Кількість одиноких батьків	0
2.1.1	Кількість сімей, які перебувають на обліку надавача соціальних послуг як такі, що перебувають у складних життєвих обставинах:	11
2.1.1.1	кількість дітей у них	43
2.1.2	Кількість сімей, які отримують соціальні послуги	11
2.1.3	Кількість сімей, які отримують державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям	86

2.1.8	Кількість дітей, батьки або один із батьків яких загинули внаслідок військової агресії Російської Федерації проти України, бойових дій із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації	
2.1.9	Кількість осіб з числа дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування (у віці 18-23 роки), які проживають в територіальній громаді	необлікується
2.1.10	Кількість жінок, які виявили намір відмовитися від новонародженої дитини	0
2.1.15	Кількість осіб, які постраждали від домашнього насильства, з них:	0
2.1.15.1	жінки	
2.1.15.2	чоловіки	
2.1.15.3	діти	0
2.1.16	Кількість осіб, які вчинили домашнє насильство, з них:	
2.1.16.1	жінки	
2.1.16.2	чоловіки	
2.1.17	Кількість осіб, направлених для проходження програми для кривдників	0
2.1.22	Кількість безпритульних дітей	0
2.1.23	Кількість внутрішньо переміщених осіб	28
Діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування, діти, які перебувають у складних життєвих обставинах		
2.2.1	Кількість дітей, які перебувають на обліку служби у справах дітей як такі, що перебувають у складних життєвих обставинах	77
2.2.1.1	дівчата	
2.2.1.2	хлопці	
	з них у віці:	
2.2.1.3	0-6 років	
2.2.1.4	7-14 років	
2.2.1.5	15-17 років	
2.2.2	Кількість випадків жорстокого поводження з дитиною	0
2.2.3	Кількість складених адміністративних протоколів, передбачених <u>статтею 184</u> (Невиконання батьками або особами, що їх замінюють, обов'язків щодо виховання дітей) Кодексу України про адміністративні правопорушення	

2.2.7	Кількість дітей, покинутих у закладах охорони здоров'я	1
2.2.9	Кількість сімей, у яких дітей відібрано у батьків без позбавлення їх батьківських прав на підставі рішення суду	0
2.2.10	Кількість сімей, з яких дітей влаштовано в сім'ї патронатних вихователів	0
2.2.11	Кількість дітей, яких влаштовано в сім'ї патронатних вихователів	0
2.2.12	Кількість дітей, батьків яких позбавлено батьківських прав	0
2.2.14	Кількість дітей-сиріт	24
2.2.15	Кількість дітей, позбавлених батьківського піклування	29
2.2.16	Кількість дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, з них:	53
2.2.16.1	яких влаштовано на цілодобове перебування (від однієї доби на тиждень) до закладів інституційного догляду та виховання дітей	
2.2.16.2	які виховуються в прийомних сім'ях та дитячих будинках сімейного типу	5
2.2.16.3	які перебувають під опікою/піклуванням	47
2.2.17	Кількість усиновлених дітей	
2.3.3	Кількість дітей, яких влаштовано на цілодобове перебування (від однієї доби на тиждень) до центрів медичної реабілітації та паліативної допомоги дітям	1
Діти з особливими освітніми потребами, у тому числі з інвалідністю, тяжкими захворюваннями, розладами, травмами, станами, яким не встановлено інвалідність		
2.4.1	Кількість дітей з інвалідністю	75
2.4.1.1	діти з інвалідністю підгрупи А	32
2.4.4	Кількість дітей з особливими освітніми потребами	
2.4.5	Кількість дітей дошкільного віку з особливими освітніми потребами, які навчаються у закладах дошкільної освіти	17
2.4.6	Кількість дітей шкільного віку з особливими освітніми потребами, які навчаються у закладах загальної середньої освіти	8
2.4.6.1	в інклюзивних класах (групах)	4
3.6	Кількість сімей, у яких діти систематично без поважних причин не відвідують заклади освіти	0

Згідно відображених в таблиці 2 даних, поточна ситуація щодо виявлених вразливих груп населення та тих, які перебувають у складних життєвих обставинах (далі – СЖО) є наступною:

Сім'ї з дітьми, які перебувають у СЖО – станом на кінець 2025 року в Центрі надання соціальних послуг Рахівської міської ради на обліку перебувало 11 сімей у СЖО, в яких виховувалося 43 дітей. Всі ці сім'ї отримували соціальні послуги протягом 2025 року і продовжують отримувати в поточному 2026 році.

2.2. Чинники, що зумовлюють вразливість/складні життєві обставини, які найбільш поширені в територіальній громаді

Інформація щодо чинників виникнення вразливості/складних життєвих обставин була отримана за результатами фокус-групових дискусій з вразливими категоріями сімей з дітьми та опитування посадових осіб ОМС та надавача соціальних послуг.

Було з'ясовано, що серед чинників, які найбільш зумовлюють виникнення складних життєвих обставин є декілька груп: матеріальні чинники, соціальні чинники та чинники, пов'язані з наявністю порушень здоров'я.

До матеріальних чинників про які говорили респонденти належать малозабезпеченість та труднощі з працевлаштуванням. Більшість з опитаних мешканців громади вказали на недостатність фінансового забезпечення своєї сім'ї. Це аргументувалося низькою заробітною платнею та відсутністю роботи – на території громади відсутні потужні підприємства, які б могли давати робочі місця.

Також до важливих матеріальних чинників, що зумовлює СЖО, про який говорили респонденти, можна віднести відсутність власного житла або належних умов проживання.

Посадові особи ОМС також зазначали про важке матеріальне становище сімей з дітьми, які перебувають на обліку як сім'ї в СЖО, що в свою чергу зумовлює досить низькі матеріальні можливості для вирішення питання з власним житлом. Крім того вказали на соціальні чинники СЖО, які теж є в громаді – ухилення батьками від виконання своїх обов'язків із виховання дитини, домашнє насильство, зловживання батьками спиртними напоями. Такі сім'ї мають низький рівень обізнаності щодо догляду та виховання дітей, не вміють вирішувати соціальні питання тощо, часто в них відсутня підтримка з боку родичів та близьких.

Внутрішнє переміщення сімей з дітьми наразі також є чинником СЖО, адже на думку респондентів, вимушене переміщення створює для сім'ї додаткові труднощі з оформленням нових документів, нового працевлаштування, влаштування дітей до освітніх закладів, та може спричинити її вразливість.

Значущою групою чинників, які можуть спричинити СЖО, респонденти назвали наявність у дитини інвалідності/тяжкої хвороби. Вони наголошували, що велику роль відіграє наявність доступних і якісних медичних, реабілітаційних та інших послуг, що надаються поряд із їхнім місцем

проживання. На жаль, респонденти, які мають дітей з інвалідністю скаржилися на відсутність можливості отримати в межах громади медичних, реабілітаційних та соціальних послуг, передбачених саме для цієї групи населення. Також зауважували про необхідність самостійно купувати дороговартісні ліки та медичні вироби для своїх дітей з інвалідністю. Окремо зазначили про відсутність в громаді належних умов для безбар'єрного доступу осіб/дітей з інвалідністю до громадських будівель та громадського транспорту.

Представники ОМС це підтвердили під час інтерв'ю. Додатково вони зазначили, що батьки, які мають дитину з інвалідністю часто стикаються з необхідністю забезпечення постійного догляду за дитиною та проведення лікувальних/реабілітаційних заходів, які зокрема потребують витрат власних коштів та приділення цілодобової батьківської уваги до дитини, що обмежує можливість батьків працювати, займатися своїми власними справами. Окремо зауважили про негативний вплив війни на психологічний стан як дорослих, так і дітей.

2.3. Стан охоплення соціальними послугами вразливих груп населення, осіб/сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах

За даними фокус-групових дискусій з вразливими категоріями сімей з дітьми та опитування посадових осіб ОМС та надавача соціальних послуг було з'ясовано, що практично всім отримувачам соціальних послуг надаються послуги консультування, інформування, представництва інтересів, соціальної профілактики.

Сім'ї, які перебувають у складних життєвих обставинах та сімейні форми виховання окремо охоплені послугою соціального супроводу. При цьому є дві послуги соціального супроводу – для сімей у СЖО та сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування. За потреби надаються послуги екстреного (кризового) втручання.

Для ВПО додатково надається послуга консультування, надавалась гуманітарна та психосоціальна допомога, а також правова підтримка.

Сім'ї, які виховують дітей з інвалідністю можуть отримати в громаді послуги консультування, інформування, путівки на оздоровлення, технічні засоби для реабілітації/пересування тощо, але спеціалізованих соціальних послуг, спрямованих на підтримку саме цієї категорії населення в громаді поки що не створено. Першочерговою потребою респонденти вказали запровадження в громаді транспортні послуги та супровід під час інклюзивного навчання (в громаді є ІРЦ та послуги інклюзивної освіти в школах і садочках).

В таблиці 3 представлені дані щодо кількості осіб/сімей, з числа вразливих груп населення та СЖО, які отримують соціальні послуги в громаді (дет. див. Додаток 1).

Таблиця 3

Особи/сім'ї, які належать до вразливих груп населення або перебувають у складних життєвих обставинах	Кількість осіб, які звертались у 2025 році щодо отримання	Кількість осіб/сімей, щодо яких за результатами оцінювання	Кількість осіб/сімей, які отримували у 2025
--	---	--	---

	соціальних послуг та щодо яких за результатами оцінювання потреб особи/сім'ї зроблено висновок про потребу в наданні соціальних послуг	потреб особи/сім'ї зроблено висновок про потребу в наданні соціальних послуг у 2025 році	році соціальні послуги
Внутрішньо переміщені особи	28	28	28
Сім'ї, які перебувають на обліку надавача соціальних послуг як такі, що перебувають у складних життєвих обставинах	11	11	11
Особи з числа учасників антитерористичної операції та осіб, які здійснювали заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Україні, брали участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України	1	1	1
Діти, які перебувають на обліку служби у справах дітей як такі, що перебувають у складних життєвих обставинах	77		
Діти-сироти та діти,	53		

позбавлені батьківського піклування, з них:	24-сироти 29 П.Б.П		
яких влаштовано на цілодобове перебування до закладів інституційного догляду та виховання дітей	0		
які перебувають під опікою/піклуванням	47		
які виховуються в прийомних сім'ях та дитячих будинках сімейного типу	3- ДБСТ 2- ПС		
Одинокі особи, які потребують допомоги у веденні домашнього господарства	110	110	110
Повнолітні особи, які потребують паліативної допомоги	3	3	3

3. ОСНОВНІ СОЦІАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПОТРЕБИ У СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГАХ ЖИТЕЛІВ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ З ЧИСЛА ВРАЗЛИВИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ, ОСІБ/СІМЕЙ, ЯКІ ПЕРЕБУВАЮТЬ У СКЛАДНИХ ЖИТТЄВИХ ОБСТАВИНАХ

3.1. Основні соціальні проблеми, актуальні для територіальної громади

За результатами опитування представників цільових груп респондентів та інтерв'ювання представників ОМС і надавача соціальних послуг Рахівської територіальної громади, основними соціальними проблемами громади є:

- малозабезпеченість, труднощі з працевлаштуванням;
- відсутність житла/належних умов проживання;
- психологічні травми внаслідок військових дій;
- реінтеграція та підтримка ветеранів війни, які повертаються додому в громаду та членів їхніх сімей;
- інтеграція ВПО в життєдіяльність громади;
- відсутність належної кількості фахівців, в першу чергу психолога, низька оплата праці;
- недостатність у працівників соціальної сфери сучасних практичних і теоретичних знань, зокрема щодо взаємодії з ветеранами війни тощо;
- недоступність спеціалізованої допомоги, а саме послуг реабілітації, послуги раннього втручання;
- ухилення батьками від виконання своїх обов'язків із виховання дитини, домашнє насильство, зловживання спиртними напоями;

- недостатня інклюзивність для осіб/дітей з інвалідністю, маломобільних груп населення (зокрема щодо облаштування громадських місць/транспорту під їхні потреби, запровадження послуги соціального таксі.

3.2. Можливі шляхи розв'язання існуючих соціальних проблем

Найбільш ефективними способами розв'язання соціальних проблем зазначених в підрозділі 3.1. звіту, а саме дефіциту ресурсів для задоволення базових потреб, відсутності житла/стабільного місця проживання, реінтеграції ветеранів війни та інтеграції ВПО в життєдіяльність громади, допомоги при психологічних травмах, які є наявними у значній кількості жителів внаслідок військових дій, недоступності спеціалізованих послуг для дітей з інвалідністю/ООП тощо, є найперше пошук нових ресурсів, в тому числі через співпрацю громади з міжнародними організаціями, раціональне використання наявних ресурсів, необхідних для забезпечення потреб місцевого населення. Важливим напрямом роботи є профілактика і попередження потрапляння вразливих категорій сімей та осіб у складні життєві обставини, розвиток базових соціальних послуг та послуг для осіб/дітей з інвалідністю, забезпечення необхідної соціальної інфраструктури, відповідної кількості професійних фахівців із соціальної роботи, спеціалістів служби у справах дітей, психологів та інших фахівців, які зможуть охопити послугами наявну кількість вразливих категорій населення, зокрема через співпрацю з неурядовими організаціями, сусідніми громадами тощо.

4. СТАН СИСТЕМИ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ І ПОТРЕБИ ДЛЯ ЇЇ ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ

4.1. Наявні ресурси:

До Реєстру надавачів соціальних послуг, який розміщений на сайті Міністерства соціальної політики України¹, включено один комунальний надавач, який надає соціальні послуги на території Рахівської ТГ – Центр надання соціальних послуг Рахівської міської ради (далі – ЦНСП), водночас, на думку представників ОМС, одного надавача соціальних послуг в громаді вистачає.

Основними напрямками діяльності ЦНСП є:

- проведення соціально-профілактичної роботи, спрямованої на запобігання потраплянню у складні життєві обставини осіб та сімей з дітьми;
- надання вразливим групам населення та тим, які перебувають у складних життєвих обставинах соціальних послуг відповідно до їх потреб з метою подолання складних життєвих обставин та мінімізації негативних наслідків таких обставин.

Станом на 01.01.2026 року ЦНСП можуть надаватися такі соціальні послуги:

- Інформування

¹Сайт Міністерства соціальної політики України
<https://www.msp.gov.ua/content/reestr-nadavachiv-socialnih-poslug.html>

- Консультування
- Представництво інтересів
- Соціальна профілактика
- Соціальний супровід сімей/осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах

• Соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування

- Екстрене (кризове) втручання
- Соціальна адаптація
- Догляд вдома
- Денний догляд
- Натуральна допомога.

ЦНСП співпрацює з сусідніми громадами щодо забезпечення отримання мешканців Рахівської громади послугами стаціонарного догляду за людьми похилого віку, так як такої власної послуги в громаді немає. Рахівська ТГ на умовах договору міжтериторіального співробітництва закуповує цю послугу у іншої громади.

Послуга раннього втручання в територіальній громаді не надається, через дефіцит фахівців поки не планують запровадити. В громаді також ще не надається послуга мобільної бригади соціально-психологічної допомоги.

В ЦНСП обслуговуються наступні групи населення:

- Одинокі та самотні особи похилого віку,
- Багатодітні сім'ї,
- Малозабезпечені сім'ї,
- Одинокі матері,
- Батьки, які ухиляються від виконання своїх батьківських обов'язків,
- Внутрішньо переміщені особи,
- Сім'ї в яких виховуються діти-сироти та діти, позбавленні батьківського піклування,
- Ветерани війни, члени сім'ї загиблих військовослужбовців.

Для доїзду працівників соціальної сфери до отримувачів послуг є потреба у придбанні 10 велосипедів.

Кадрове забезпечення ЦНСП станом на 12.03.2026 р. представлене в таблиці нижче.

Таблиця 4

Персонал	Кількість штатних		Кількість фахівців, залучених за договором підряду/ надання послуг
	згідно штатним розписом	зі зайнятих	
АПАРАТ Центру надання соціальних послуг			

Директор центру	1	1	0
Головний бухгалтер	1	1	0
Фахівець із соціальної роботи	2	1	0
Психолог	0,5	0	0
Оператор комп'ютерного набору	0,5	0,5	0
Інспектор по кадрах	0,5	0,5	0
РАЗОМ	5,5	4	0
Відділення соціальної допомоги вдома та денного перебування			
Завідувач відділення	1	1	0
соціальний робітник	10,5	10	0
Фахівець із соціальної роботи	1	1	0
кухар	1	1	0
Підсобний робітник	0,5	0,5	0
Прибиральниця службових приміщень	0,5	0,5	0
Разом	14,5	14	0
ВСЬОГО	20	18	0

Слід також зазначити, що у громади виникають труднощі з пошуком кваліфікованих спеціалістів. Результати опитування також підтвердили зацікавленість управлінців сфери соціального захисту та працівників надавача соціальних послуг у підвищенні власних професійних практичних та теоретичних навичок.

Щодо будівлі і приміщень ЦНСП, то вони відповідають ДБН В.2.2-40:2018 «Будинки і споруди. Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення», та є обладнаними під потреби осіб з інвалідністю/маломобільних груп населення. Стосовно інших громадських місць та закладів, за результатами опитування респондентів з числа вразливих груп населення, є потреба у їх облаштуванні відповідно до принципів безбар'єрності.

Є хороша взаємодія між працівниками соціальної, медичної, освітньої та інших сфер, які працюють в напрямку забезпечення послуг вразливим категоріям населення.

Детальніше про ресурси комунального надавача соціальних послуг Рахівської громади можна дізнатися у Додатку 1.

4.2. Стан інформування та обізнаності населення про соціальні послуги, що надаються в територіальній громаді, їх зміст та порядок надання

Під час проведення опитування респондентів з числа цільових груп було з'ясовано, що основними каналами комунікації щодо інформування жителів про соціальні послуги у Рахівській громаді є: сайт громади, ФБ сторінка, вайбер-сторінка. ЦНСП інформує населення громади про соціальні послуги на зустрічах з мешканцями, зокрема у старостинських округах. Водночас проведене опитування показало, що респонденти мало орієнтуються в

інформації про те, що таке соціальні послуги, чи де можна їх отримати, а при потребі знайти необхідну їм інформацію, вони її дізнаються або через інших мешканців громади («сарафанне радіо»), або через вайбер-, телеграм-спільноти, або шукають самостійно через інтернет.

Результати опитування показали, що деяким респондентам, особливо з числа внутрішньо переміщених сімей, сімей, які виховують дітей з інвалідністю, сімей військовослужбовців, потрібна інформація про отримання соціальних допомог, пільг, пенсій, освітніх, медичних, реабілітаційних послуг, оздоровлення.

5. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ВИЗНАЧЕННЯ ПОТРЕБ НАСЕЛЕННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ У СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГАХ

5.1. Пріоритетні види соціальних послуг

Аналіз результатів опитування представників вразливих груп населення, ОМС та надавача соціальних послуг показав найбільш затребувані соціальні послуги в громаді, а саме:

- для **сімейних форм виховання**: соціальна профілактика, консультування, інформування, соціальний супровід, екстрене (кризове) втручання, соціальна адаптація, представництво інтересів,

- для **сімей, які виховують дітей з інвалідністю**: транспортні послуги, супровід під час інклюзивного навчання, консультування, соціальна профілактика. Серед іншої допомоги – реабілітаційні послуги, послуга раннього втручання, забезпечення медикаментами та технічними засобами реабілітації/пересування, розвиток батьківської компетентності.

- для **сімей ветеранів війни/військовослужбовців**: соціальна адаптація, психологічна допомога, соціально-психологічна реабілітація, інформування, консультування.

- для **сімей ВПО, а також місцевого населення**: соціальна адаптація, догляд вдома, денний догляд, психологічна допомога, інформування, натуральна допомога, соціальний супровід осіб сімей в СЖО з числа ВПО (за потреби). Серед інших потреб – житло, грошова допомога, допомога в працевлаштуванні, розбудова місцевого житлового фонду. Всі ці потреби актуальні і для місцевих жителів.

- для **одиноких батьків, багатодітних родин**: консультування, інформування, соціальна адаптація, соціальний супровід осіб/сімей в СЖО, натуральна допомога, представництво інтересів.

5.2. Доступність соціальних послуг

Послуги, які є у громаді загалом доступні, проте на їхню доступність впливає те, що респонденти не знають і не розуміють повною мірою, що таке соціальні послуги, тому не звертаються за їх отриманням. Безпосередній вплив має недостатня кількість працівників соціальної сфери та відсутність належного транспортування всередині громади, особливо в контексті забезпечення транспортними послугами мешканців з числа маломобільних осіб. Надавач соціальних послуг не має власного автомобіля, який би дозволив доїжджати працівникам соціальної сфери до отримувачів послуг, а також транспортувати

маломобільних отримувачів послуг до місця їх надання. Також на доступність впливає часткове облаштування умовами безбар'єрності громадських будівель та громадського транспорту.

Водночас, слід зазначити, що, на жаль, отримана інформація, а також відсутність національного реєстру отримувачів соціальних послуг, не дозволяє зробити релевантні висновки про незадоволений попит у соціальних послугах населення громади та доступ до них.

5.3. Рекомендації щодо організації надання/покращення/розвитку соціальних послуг, в яких є потреба, напрямів розвитку соціальної роботи, спрямовані на подолання чинників, що зумовлюють вразливість/складні життєві обставини, та створення безбар'єрного середовища для отримувачів соціальних послуг

- Забезпечити інформування мешканців територіальної громади про соціальні послуги, які надаються, про їх зміст і порядок отримання. Зокрема, забезпечити різні канали інформування доступні для цільових категорій. Проводити постійно діючу соціальну рекламну кампанію щодо соціальних послуг, популяризації сімейних форм виховання та передбачити відповідне інформування на сайті громади в окремому підрозділі, де буде постійно оновлена інформація. Сприяти популяризації інформації про соціальні послуги в кожному старостаті громади.

- Забезпечити доступ до базових соціальних послуг шляхом:
 - забезпечення покриття запиту на базові соціальні послуги для всіх цільових груп респондентів;
 - створення віддалених робочих місць для фахівців із соціальної роботи;
 - створення в громаді інклюзивної інфраструктури;
 - забезпечення транспортних послуг для перевезення осіб з інвалідністю/ маломобільних груп населення, у т.ч. через придбання транспортного засобу для організації послуги соціального таксі.

- Забезпечити в громаді наявність всіх базових соціальних послуг, зокрема, найперше розвинути послуги: супроводу під час інклюзивного навчання; догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних. Забезпечити якість і покриття достатньої кількості отримувачів послугами інформування, консультування, натуральної допомоги, догляду вдома.

- Розширити можливості для отримання психологічних послуг, найперше для ветеранів війни/військовослужбовців та їхніх сімей, що вимагає залучення на роботу психологів та підвищення кваліфікації фахівців щодо роботи з втратою. Також запровадити для цієї категорії населення послуги соціальної та психологічної реабілітації.

- Для сімей, які виховують дітей з інвалідністю слід забезпечити якісні реабілітаційні послуги та розвинути послугу раннього втручання, шляхом створення міждисциплінарної команди фахівців; забезпечити підвищення батьківської компетентності для батьків, які виховують дітей з інвалідністю; створити групу взаємопідтримки батьків для батьків; сприяти розвитку належного інклюзивного навчання і послуги супроводу під час

інклюзивного навчання; сприяти забезпеченню медикаментами та технічними засобами реабілітації/пересування; запровадити транспортні послуги для дітей з інвалідністю (соціальне таксі).

- Для внутрішньо переміщених сімей забезпечити запити щодо натуральної допомоги, актуальної інформаційної підтримки; розвинути послуги психологічної допомоги, соціальної інтеграції; сприяти розбудові місцевого житлового фонду, як для ВПО, так і для місцевих жителів.

- Сприяти розвитку кадрового потенціалу, а саме збільшенню кількості штатних одиниць ФСРів (мінімум на 1 одиницю). Вивчити запит для організації навчання працівників соціальної сфери, а також організувати проведення навчання на теми інклюзії, сімейного насильства, роботи з травмами війни, фандрайзингу, міжвідомчої взаємодії тощо. Громада має потребу в розвитку кадрових ресурсів для створення спеціалізованих послуг безпосередньо в ТГ.

- Сприяти розвитку закупівлі/соціального замовлення соціальних послуг та участі громади в соціальних проєктах.

- Сприяти активізації батьків із цільових категорій для створення громадських організацій, з метою представлення інтересів і надання допомоги цільовим групам.

- Серед інших потреб варто забезпечити в громаді: розвивати дозвілля для дітей та їхніх сімей, спрямоване на відновлення їх внутрішніх ресурсів, організацію патріотичних заходів.

При підготовці інформаційних матеріалів планується у наступних періодах:

- врахувати психологічні та фізіологічні особливості потенційних та фактичних отримувачів послуг;
- обирати оптимальні способи подання інформації, супроводжувати усне консультування наданням роздаткових матеріалів;
- надавати відвідувачу час для записування потрібної інформації;
- визначати головне при наданні інформації;
- перевіряти, чи правильно зрозумів і засвоїв інформацію клієнт.

Для покращення надання соціальних послуг доцільно залучити громадські організації.

Подальше систематичне визначення потреб Рахівської територіальної громади у соціальних послугах дозволить вчасно реагувати на соціальні та демографічні процеси та попередити виникнення соціальних проблем.